Småstadsvisor
om Frida och naturen
om döden och universum

Ord och toner
av
Birger Sjöberg

Stockholm
Albert Bonniers förlag
Centraltryckeriet, Stockholm, 1923

Förord till den elektroniska utgåvan

Fridas bok, småstadsvisor om Frida och naturen, om döden och universum i ord och toner utkom första gången 1922 på Bonniers förlag.

Den elektroniska utgåvans text togs fram 1993-1995 av Leif Stensson. Som förlaga användes *Fridas visor*, Tidens förlag, Stockholm, 3:e upplagan, tryckt hos Fingraf AB, Södertälje, 1993. ISBN 91-550-4049-7. Faksimilbilder av ett exemplar tryckt 1923 scannades in i maj 2003. Texten är bristfälligt korrekturläst. Vidare korrekturläsning bör göras mot faksimilbilderna.

Inledning

Solen sken på alla blanka gräs, när han för första gånger träffade Frida. Bakom dem låg den lilla staden och myste och blundade i sin söndagsdvala vid Kanalens plaskande böljor, på vilka snipor drevo ut i sakta mak mot öppna vattnet.

Det tjänar föga till att mycket orda om de handslag, som sedan blevo växlade, de stunder av ömhet, som följde på detta stora ögonblick. Snart nog blev det klart för honom, att Frida var den vackraste, den ädlaste och värdefullaste i de myllrande skaror av kvinnor, som trängas på denna jordens gröna rund. När han stod i vardagens damm, flink och human, raskt avbitande snören, händigt och lätt slående in paket i skilda fantastiska former eller rundande strutar, liknande små ymnighetshorn, i vilka Njutningens gudinna skulle ösa sina röda och vita frestelser, vandrade hans tankar ofta bort över de vida torget. De gingo till den i lindars skugga liggande lilla

tvärgata, där Frida, blond och rosig, än på sina små men fasta händer lyfte den jättestora kassaboken, än tankfullt lutade sitt burriga huvud över den svarta och iskalla kopiepressen. Både innehade de således enkla och underordnade, ehuru på sitt sätt betydelsefulla poster i den jordiska verkstaden. Men för honom hägrade städse hoppet att kunna göra ett sving uppåt, att en gång komma över en egen affär, ja, han såg ofta dess ljusblå skylt med gullbokstäver gunga fram och åter i vinden. Dock såg han endast detta i sina tankar, ty han ägde en viss förmåga att tydligt skåda sådana ting, på vilka icke med händer kan tagas; förvisso en styrka, när han inför Frida gjorde sina poetiska eller vetenskapliga betraktelser, likväl en svaghet i verklighetens värld, som är försedd med de hårdaste kanter. Fastän hans läggning sålunda var något inåtvänd, hände det dock sällan, att han gav fel tillbaka åt kunderna, och han var städse angelägen om att te sig fin och städad och ambitiös; egenskaper, vilka av chefen belönades högt, måhända mindre i form av kallt guld än med ett och annat gott löftets ord.

Stadens Rådman --- nog funnos flera sådana, men endast en med härskande gestalt --- som nu var i sitt sextiofjärde år och ägde det mest omfattande inflytande, den väldigaste makt, brukade någon gång vid inköpandet av en eller annan småsak yttra: "I Eran affär blir man bemött av propert folk med fasta åsikter, det tycker jag om." Det beröm, som så frikostigt utdelades av den mäktige, gladde honom särdeles mycket, ty ett gott ord ovanifrån sprider lätt och hastigt belåtenhetens värme i människans hjärta. Under långa och stilla år stod Rådmannen obruten i makt; sedemera uppblåste häftiga stormar, det knyckte och ryckte i härskarstolen, en lågande strid fördes mot den starkes förskansningar. Med en viss tacksamhet stodo alltid hans tankar vid Rådmannens sida, fastän en våg av förtrytelse understundom kunde forsa även genom hans bröst, då den väldiga handen, lugn och tvingande, spårades på skilda områden, där man tyckte att gräset kunde fått växa fritt i solen. (Såsom förhållandet var exempelvis i badhusfrågan.) Men smög tidvis omkring Rådmannen ett dovt mummel av missnöje, kunde även ofta erkännsamhetens stämma låta sig höras, och denna plägade ljuda med ett uttryck av aktning och vördnad. Ty man medgav, all bitterhet till trots, att den mäktige med sitt gråa öga i kärlekens blick fångade Lilla Paris, den benämning, Rådmannen själv givit staden vid ett högtidligt tillfälle för att därigenom betydligt och på en gång förstora densamma och öka innebyggarnas stolthet över att inom dess gränser få utföra goda murningsarbeten till egna och efterlevandes båtnad.

Förvisso var även Lilla Paris en plats, värd att högt älskas. Stillhetens fägring ägde denna stad, när vårens dimmiga stjärnor tindrade över Doktorns vita villa, när Vintergatan spände ut sitt glittrande snöre, som räckte från Fabriken långt framom Torget, och liksom syntes fastgjord vid Rådmannens flaggstång. Särdeles mild i sin skönhet var Lilla Paris, när sommaren med sin lena hand strödde blommor på gräsmattor och med en vänlig blåst kom de många parklindarna och trädgårdspopplarna att buga sig, eller när sniporna löstes vid den trånga kanalens kaj och fördes ut av vresiga små böljor på öppna sjön till möte med sakta puttrande småångare och tröga, svarta pråmar. Vild i sin fägring var Lilla Paris, då hösten lösgjorde sina brandgula blad, då den mörka svallande sjön skrämde in i hamnen skutor och galeaser, då de små ångarna trängdes där, oroligt rykande med skorstenarna, då stormen ven och regnslöjor stodo täta över gatorna, över parkerna och kring den dunkla, med spruckna gravstenar överströdda Kolerakyrkogården.

Sådana oroliga aftnar sysslade Frida stilla i det lugna hemmet, medan hennes vän och ledsagare var på besök, allt under det modern i ett närliggande rum med vispen sände det ena pärlstänket efter det andra över den rynkiga tvätt som skulle dragas. Här var han en med värme och aktning mottagen gäst; hans humana betraktelsesätt tillvann sig sympati även av den kärve fadern, som, tidigare korpral i norrländsk militärtjänst, numera uppehöll en ordningsmannabefattning vid hamnen. Med vänskap bemöttes han även av den uppbrusande och något ostadigt anlagde brodern, eljest en ung, rask agent i elektrisk armatur, och med beundran av yngsta systern, som

vid sina femton år ännu dröjde under modersvingen, ägande icke oävna anlag för sång (hon plägade ofta sjunga "Gud vet, vem som kysser dig nu"). Hans starkt svärmiska läggning, hans med tiden växande vetande skänkte så småningom en viss strålglans kring hans person. Liksom sin broder --- en blid extra skollärare i Gårds kommunala skola --- hade han nämligen fattat varm vänskap för böcker, vilken vackra känsla med naturlagars obeveklighet först förde honom i intim beröring med stadens Lånebibliotek och senare, när hans månadslön växte, kom honom att bliva en ivrig och tacksam abonnent på Nordisk Familjebok. De lärdomar, han inhämtade, de fantasibilder han framalstrade, allt överräckte han åt Frida såsom frukter, vackra att se, lätta att förtära, men alla gömmande visdom och livserfarenhet. Väl är det riktigt, att han under läsningen av skilda verk blev allt mer belåten med de upptäckte, han gjorde, rörande universums byggnad och andra betydelsefulla företeelser. Nog är det sant, att denna belåtenhet så småningom inom honom satte ett friskt, grönt skott av självbelåtenhet, att han stundom kunde gripas av en lätt tillfredställelsens yrsel över att förstå ting i världen, vilka tidigare varit honom mera obekanta. Men den överlägsenhet, han kände, tog sig gentemot Frida de mildaste uttryck, och liksom de för att ej överrumpla hennes huvud med för starka, sönderbräckande böljor av vetande, öppnade han varsamt, leende, slussarna för visdomens klara flod.

Frida lyssnade med stora ögon, kanske mindre till ordens innebörd än till denna välmenande stämma, som tonade i skilda lägen och klanger om Naturen, Döden eller Universum. Hon var en ömsint, dock icke så lite praktisk kvinna --- efter modern! --- och kunde därför icke alltid följa honom på hans luftiga färder; det hände stundom, att hon fällde honom under flykten, att hon med en alltför alldaglig anmärkningar nedryckte honom till jorden. Men med glädje iakttog han dock, att hans egna talesätt stundtals äver blevo Fridas, att de frön, han sådde, icke voro förgäves nedlagda, att Frida i stort sett var en trofast lyssnerska. På deras många utflykter inom Lilla Paris och i dess grön omgivningar följde dem sålunde både Kärlekens bevingade gud med sin flammande kind och Vetandets allvarliga genius med blek och ädelt glansig panna.

Ungdomens glöd och friska yra voro emellertid icke deras hjärtan främmande. Smattrade nykterhetsfolkets trumma en daggig söndagsmorgon utanför Goodtemplarhuset, vände den lille svartskäggige basblåsaren Gustafsson sin jätte till tuba i junisolskenet, uppsvällde den blå fanan med sin väldiga jordglob i blåsten, voro de gärna där; tumlade även bland festplatsens hala barr, fiskade blänkande broscher och med små förgätmigejer besatta termometrar i fiskdammen, snurrade på Rättvisans hjul, gungade i sviktande träd och åsågo den livsbejakande, rastlösa dansen på dansbanan. Jämväl säkte de sig stundom till Utvärdshusets trädgård, där Müller-Bezacks solistkapell (tre goda stråkar och ett piano) konserterade; läto under den mörka årstiden Biografens bländande strömmar av bilder draga förbi sina ögon och åhörde sakrika och goda föreläsningar på Föreläsningsinstitutet.

Så småningom skulle emellertid hans klara, om ock något svaga, baritonfärgade stämma öppna porten för honom till stadens sångförening, vilken efter sammanslagningen av de båda inbördes stridande kvartetterna "Hjärtats nyckel" och "Lilla Paris Sångareförbund" erhållit det enande, stormbesvärjande namnet "F. S. F. (Förenade sångareförbundet) Brödratoner". Kriget mellan de båda kvartetterna, vilket totalt hotade att ödelägga musiklivet i staden, fick sålunda sin avslutning och fred stiftade, en del gallringar företogos, och efter ett sammanträder (där olika förslag framkommo, bland annat ett, att den nya kören skulle erhålla benämningen "Vänskap och Överseende", förkortat till "V och Ö", vilket förslag under hånskratt avslogs med stor majoritet) framträdde kören "Brödratoner", stark och enig, inför Lilla Paris' tacksamma åhörarskaror.

I och med sitt inträde i denna kvartett blåser över honom en annan Fröjdens fana än den blåa med jordgloben. Här höjer den verkliga festens gud sitt standar vid glaset under sångens sus och storm. Medvetandet om att tillhöra denna propra, svartklädda skara, vars knakande skjortbröst, rosiga kinder och alltid fyllda punschglas ingåvo honom en känsla av högtid och "festivitas" (för att använda den främste tenorens, hr Fritz Gyllbergs, uttryck), stärkte betydligt självkänslan, ökade kraftigt den gryende aktning, han hyste för sin egen person. I sångens vädjande toner, vid vilka ömma ord om Naturen, dess vackra skyar, dess skymning, dess dagg, dess stjärnor, forsar, blommor och fåglar voro fästade, fanns även något, som på hans sinne verkade högst tilldragande och tjusande. Tyvärr hade man emellertid icke, trots sammanslagningen och trots benämningen "Brödratoner", lyckats från sångarnas hov utelåsa tvedräktens djävul; inom kort började det bullra på nytt, ett jäsande missnöje gör sig gällande, icke minst på grund av den bortskämde hr Gyllbergs ofta inträffade indispositioner och mestadels mycket pretentiösa uppträdande. Han iakttog med verklig sorg i hjärta, att i sångarbrösten icke funnos motsvarande känslor till de försäkringar om "trogna bröder", "munta musikantr", "ädla känslor" och dylikt, vilka vid sångarfanans fläkt med intensiv enighet fyrstämmigt avgåvos. Men mitt under det dova missnöjet, mellan brakande murar av nedstörtande illustioner, stod han trofast med blicken riktad uppåt, hoppandes på oljan, som skulle komma de oroliga böljorna att lägga sig. Ambitiös, tjänstvillig och ingen dålig sångare, ehuru stundom i skämtsamt hån av kvartettens näktergal betitlad blindpipa, erhöll han slutligen förtroendeposten såsom sångföreningens notförvaltare eller notchef, och säkert är, att kören aldrig kunde ha förvärvat en mera hängiven person för den krävande befattning än just denne allvarlige och svärmiske unge sångarbroder.

Dock --- hur mycket han steg, hur mycket han växte och strålade, var Frida för honom alltid densamma. Han sålde icke sin kärlek eller undanställde Nordisk Familjebok i förgätenhetens damm; han glömde varken den gata, som ledde till Lånebiblioteket, eller den, som förde till hans älskades bo. Fast länkade tillsammans levde han och Frida sina kärleksår i skydd av Rådmannens väldiga hand, under Lilla Paris' blåa, oförlikneliga himmel, vars moln foro och skiftade såsom hans egna tankar, och vars Karlavagn, Vintergata och övriga stjärnor, såväl de rörliga som de fixa, ständigt påminde honom om Universums storhet, dess frikostighet och fägring:

> "Ögat blänker
> när jag tänker
> på all fröjd, Du mitt sinne skänker,
> o, mitt präktiga Universum,
> där jag drömmer i Jordens lund!"

Den första gång jag såg dig

(För Frida i ömmare stunder gjorde bekännelser, vilka dock av henne, kärleksfullt avvärjande, kallades "överdrivna ord".)

1. Den första gång jag såg dig, det var en sommardag
på förmiddan, då solen lyste klar,
och ängens alla blommor av många hundra slag,
de stodo bugande i par vid par.

Och vinden drog så saktelig, och nere invid stranden,
där smög en bölja kärleksfullt till snäckan uti stranden.
Den första gång jag såg dig, det var en sommardag,
den första gång jag tog dig uti handen.

2. Den första gång jag såg dig, då glänste sommarskyn,
så bländande som svanen i sin skrud.
Då kom det ifrån skogen, från skogens gröna bryn,
liksom ett jubel utav fåglars ljud.
Då ljöd en sång från himmelen, så skön som inga flera;
det var den lilla lärkan grå, så svår att observera.
Den första gång jag såg dig, då glänste sommarskyn
så bländande och grann som aldrig mera.

3. Och därför när jag ser dig, om ock i vinterns dag,
då drivan ligger glittrande och kall,
nog hör jag sommarns vindar och lärkans friska slag
och vårens frus i alla fulla fall.
Nog tycker jag ur dunig bädd sig gröna växter draga
med blåklint och med klöverblad, som älskande behaga,
att sommarsolen skiner på dina anletsdrag,
som rodna och som stråla och betaga.

Lilla Paris

(I sällskap med Frida, som loj lagt sig i gräset, betraktar han från andra sidan viken deras stad en söndagsmorgon. Anställer därvid jämförelser med Paris och gläder sig åt, att deras stad endast på ytan liknar den stora världsstaden, men är bättre till sin inre karaktär. Frida lyssnar tämligen förstrött.)

1. Frida! "Ja."
Frida! "Jaha."
Se, staden flagga! Dukar sväva, sommarns vindar dra.
Böljor blå,
de kryssa och slå
kring svarta skutor, guppande, med ved och brädor på.
Den staden, svept i rosigt dis,
likt pärla i ett flor,
den tycke har utav Paris,
som Rådman sagt och tror!
Lilla Paris,
Lilla Paris,
du ligger trygg och tindrande i sommarns friska bris!

2. Allvarsam
blickar där fram
vår kommunala Fattiggård med ankor på sin damm.
Rosigt ljus
på Sparbankens hus;
markiser fladdra vilt och skönt vid blåstars ryck och sus.
Så lugn, förutan rök och tjut,
fabriken sova får.
Vårt Föreläsningsinstitut
bak gröna buskar står.
Lilla Paris,
Lilla Paris,
du ligger trygg och tindrande i sommarns friska bris!

3. Lövad båt,
pustar med ståt;
ur sidan sprutar vattnet blankt och plaskar efteråt.
Ljust ett par,
sommarklätt drar
på bron uti ett gullgult moln --- rött parasoll hon har!
Är det en bild utav Paris,
nog är den blid och still!
Därovan på sitt enkla vis
hörs svenska lärkans drill.
Lilla Paris,
Lilla Paris,
du ligger trygg och tindrande i sommarns friska bris!

4. Frida! "Ja."
Frida! "Jaha."
Tänk, ifall plötsligt franska vindar börjar kring oss dra!
Frida satt
fager, fast matt,
med mjölig kind och blodröd mund och mörkögd som en natt.
Vid häckens lilla blomsterskog,
där klang mitt kärlekstal,
där stod jag skön, men ledsamt nog
så slapp uti moral.
Lilla Paris,
Lilla Paris,
du ligger trygg och tindrande i sommarns friska bris!

5. Svartsjuksvåg
sjöd i min håg,
om någon mörkögd kavaljer för skarp på Frida såg.
Vild och sint
rusa jag blint,
rivalen sköt jag, drucke sedan blek ett glas absint.
Var nöjd att i mitt varma blod
en svalkad ådra går,
att ej bland lyx uti en bod
i stolt Paris jag står.
Lilla Paris,
Lilla Paris,
du ligger trygg och tindrande i sommarns friska bris!

6. Väl som är!
Lyckligt som är!
Vår stad, till ytan lik Paris, har ej dess karaktär.
Skön till form,
men fjärran all storm,
revolution, soldaters tramp och hopars vilda gorm.
Där släpas ej vid facklors brand
med blåst i yvigt hår
vår Rådman ut av bödelns hand
en natt när trumman går.
Lilla Paris,
Lilla Paris,
du ligger trygg och tindrande i sommarns friska bris!

Samtal om Universum

(Kort föreläsning under skogspromenaden. Frida synes ett ögonblick gripen av oändlighetstanken. Han hotar bliva ateist, troligen för att skaka sin följeslagerska, som dock inför det mindre vanliga ordet svarar undvikande. Mot slutet av samtalet blir Frida något stucken.)

1. Frågar Frida mig om stjärnor klara,
vill jag svara:
Jordar äro de, ej silverbloss.
Frågar du mig så om jämt de vara?
Nej, de fara,
först i ringlar, sedan bort från oss.
"Åh, när du så talar,
gungar berg och dalar,
huvet snurrar och får knappast ro..."

Ha! Förlåt jag skrattar!
Ej så lätt man fattar
Universum, som man strax vill tro!
Frågar Frida mig om stjärnor klara,
vill jag svara:
Jordar äro de, ej silverbloss.

2. Rymden är som full av gröna prickar.
Ständigt skickar
vår Natur planeter ut på dans.
Vart man än på himlavalvet blickar,
alltid nickar
det en liten stjärna någonstans!
"Ja, men Himlens boning..."
Bedjer om förskoning...
Universum allt oändligt är.
Jorden, som de andra,
får till slutet vandra,
svept i slöjan av en atmosfär.
Rymden är som full av gröna prickar.
Ständigt skickar
vår Natur planeter ut på dans.

3. Frågar Frida mig, om bak det tomma
ängar blomma,
ej jag rövar hennes barnatro.
Himlens port jag ej vill gärna bomma
för de fromma.
Må de äga den i lycklig ro!
Men inom mig bränner
och stundom jag känner,
som jag själv vill bliva ateist...
"Bliv vad du behagar,
endast att du lagar,
så du ej blir ångerköpt till sist."
Frågar Frida mig, om bak det tomma
ängar blomma,
ej jag rövar hennes barnatro.

4. Hur nu saken vrids i snirklar hundra:
Jämt beundra
Skapelsen man må med villighet.
Vår Natur må susa eller dundra,
man får undra

över all dess regelbundenhet!
Dock ibland man tycker,
den är full av nycker
som en kvinna uti jungfruburn...
"Nog för att jag kände
piken, som du sände.
Men det är ej _jag_, som skapt Naturn!"
Hur nu saken vrids i snirklar hundra:
Jämt beundra
Skapelsen man må med villighet.

Hästskofyndet

(De göra ett hästskofynd, vilket betyder lycka. Med ett vilt fantasisprång uppmålar han för Frida deras blivande hem. Hon hejdar honom plötsligt med användandet av hans eget sätt att uttrycka sig: "En dröm är ej som fakta...")

1. (han) Titta, titta!
En hästsko vi hitta
i blänkande gräset! Åh, lycka och tur!
Säkert vi snart i det egna boet sitta
med prickiga gardiner och fågel i bur.
Strax bakom staden,
där grön kastanjeraden
ses skaka över taken av blomster en skur.
(Flaggstång kan kvitta!)
Åh, titta, titta!
En hästsko vi hitta!
Åh, lycka och tur!

2. Blåstar nappa,
än vilda, än slappa,
gardinen --- den far som en smattrande flagg.
Frida tar av sig sin gula sommarkappa;
vid fönstret hon sig lutar i snövita plagg.
Lyssnar nyfiken.
Godtemplaremusiken,
den föres till vårt öra vid vindarnas vagg.
Fläktarne nappa,
vad träden tappa
och strö på vår trappa
i morgonens dagg.

3. Köksdörr'n gnäller,
och Frida nu ställer
sin kosa ditut, men jag dröjer så trygg.
Forskar i rummet om målarfärgen fäller
på dörrens fina ådring, naturligt och snygg.
Intet att klaga!
På piedestalen svaga
där breder sig en palm över Snöklockans rygg.
Köksdörren gnäller,
och Frida häller
ur kannan, som sväller,
serverar så trygg.

4. Mattor gröna
med rosor, som sköna
sig fläta i druva och blad utav pil.
Lång som en dalkarl, en klocka höres döna
i rummet allra innerst, i allmogens stil.
Bilagor många
i ramar ögat fånga.
I mitten Fridas moder i svartkritsprofil.
Tänkspråken sköna
oss väcka, löna,
i bladhängen gröna
med hjärta och pil.

5. Tratten blänker...
Caruso oss skänker
en sång i den stunden, så ljus och så huld.
Nästan som gnistor i rummet ut det stänker.
Den rösten är visst skapad av pärlor och gull!
Ljuv är visiten ---
men nålen bliver sliten;
det smattrar mitt i skivan, av ringlarne full...
Tratten, den blänker.
Som gnistor stänker
av sången, som skänker
oss pärlor och gull.

6. Bäst vi sitta,
en solkatt vill titta.
Den smyger sig in över fågelens bur.

Sångarens glädje till jubel kan oss smitta,
vi ville nästan dansa till kvittret i dur!

(Frida) "Sakta, o sakta!
En dröm är ej som fakta.
Nog äro fakta säkrare till sin natur...?"

(han) Fakta kan kvitta!
Åh, titta, titta!
En hästsko vi hitta!
Åh, lycka och tur!

"På begäran"

(Violincellisten i Müller-Bezacks solistkapell spelare i utvärdshusets trädgård en sommarafton, på begäran av Rådmannen, Träumerei. En främling, som ej känner stadens vanor, stör dödstystnaden, varvid förvirring uppstår. Allt slutar dock harmoniskt, tack vare violoncellistens kallblodighet.)

1. I utvärdshusets trädgård lyktor skina,
men ovanför har himlen lampan tänt.
Åh, så kinesisk verkar månen fina,
när emot oss hans anlete är vänt!
Men runt kring denna himlakroppen, duven,
där stå mot rymdens mörka sammet blå,
de tusen stjärnors vita knappnålshuven,
som lysa ned på sandens (cello)
snäckor små.

2. Uppå estraden, bakom blom, som glöda,
vi se en ensam man i mörk kavaj.
Han kramar ömt violoncellon röda,
som darrar fram den sången "Träumerei".
Hans bleka hand är spärrad över strängen,
och fingret skakar för var ton, så rund.
Än är det som ett sus på sommarängen,
än som en källa porlar (cello)
i en lund.

3. Då liksom stelnar allt, och lyss till sången.

En dvalans bild från Rosimundas hus:
Serveringsfröken styvnat har på gången
med lyftad bricka, fylld av stjärnors ljus.
Och Rådman, framåtlutad, stödd mot käppen,
med rosig kind och silver i mitt hår,
ett leende han bär på stolta läppen,
som nog Musikens ängel (cello)
väl förstår.

4. Men plötsligt -- mitt i denna djupa dvala
en röst hörs bullra över vita bord:
-- "Kom hit, min pulla, så jag får betala!"
I denna stund min tunga saknar ord.
I vrede vändas alla ljusa hattar,
och Rådman ryter genom trädgårn: "Tyst!"
När mannen i bersåen hånfullt skrattar,
blir Frida blek liksom en (cello)
marmorbyst.

5. Och ögon blixtra än, cigarrer blossa
i vredens iver över bordens rad,
när kyrparn smyger bort att oss förlossa
från syndarn, dold bakom bersåens blad.
Ett mummel hörs, som väcker lätt förfäran,
när mannen gäldar vad han nyss förtärt.
Men kyparn varnar: "Solo på begäran!
det solot har ju Rådman (cello)
själv begärt!"

6. Dock -- under tiden, trots den oron grymma,
vår musikant med hår i sakta svaj,
vid fingerhopp, som klara strängar skymma,
till slutet nått på sången Träumerei.
Och liksom balsam gör i smärtas timmar,
så sänder sista tonen lugn i sinn. --
På blanka brickan visst en tår det glimmar...
Förlåt mig, ädla Frida, (cello)
den var min!

I Spaniens månsken

(Romantisk aftonfantasi i ensamhet på det lilla vindsrummet.)

1. När mina tankar vilja bada
i söderns månsken, fly de till Granada.
Då glömmer jag vår svenska lada
med torvtäckt tak invid sin blåa sjö.
Nu är just en av dessa nätter:
uti min hand jag ivrig sätter
ett par små goda kastanjetter,
och vilda visor vill jag kring mig strö.

2. Då sjunker staden ur mitt minne
och Rådmans plank med popplarne därinne.
Då glömmer jag vart streck med linne
ibland syrener på min svenska gård.
Caramba! Med mitt hand i sida
jag börjar som en orm mig vrida
och svänger uti cirklar vida
mitt ben, som stramar i sin gyllne bård.

3. Och visar yr och flyr kring munnen,
som vattnet sprutar uti Lejonbrunnen.
Nu är min fosterjord försvunnen.
Jag rasar, raglar, glömsk av allt, som hänt.
Gitarrens klang blir mera yster,
och Spaniens dotter är min syster.
Varenda stund hon vill bli kysster
(betecknande för folkets temperament!)

4. Här gnata inga störda grannar!
Caramba! Vild och lycklig jag förbannar.

Då plötsligt jag i dansen stannar ---
Bland mörka ögon --- blå en blick mig rör.
Jag slutar som en orm mig vrida.
Jag tycker att jag skönjer Frida,
och hennes ögom syntes lida
och säga: "Sådant väldigt liv du för!"

5. Då störtar mitt i yran glada
den gyllne brant; då slocknar mitt Granada. ---
Jag åter ser vår svenska lada
i afton skum, då tyst är skogens liv.

Bland våta blomster gå vi sakta
att Sveriges måne ömt betrakta...
O, tro ej, jag vill den förakta ---
fast Spaniens skiner mera intensiv!

Sommarutflykt med nykterhetslogen Hoppets sköld

(Vid logen Hoppets Skölds utflykt framträda flera personer, bland vilka särskilt märkas basblåsaren Gustafsson, den rastlöse bestyraren Dahl, den listigt skämtfulle talaren sam den dystre, dansande smeden Blomström. Särsklid uppmärksamhet väcker den unge målaren, kallad Pudding --- ett stockholmsbarn --- som varit inne på återupptagning två gånger och som från huvudstaden medfört de senaste dansnyheterna.)

a) Marsch till festplatsen

1. Se, leden förvirras och vackla
strax innan vi sätta igång.
Där rusar, röd som en fackla,
basblåsarn i vildaste språng.
Sin tuba så ivrigt han tager
ur säcken, som liknar en kjol.
Det är, som när Skaparen drager
ur molnet sin blänkande sol.

Sin skäggkvast så lystet han trycker
mot bastubans svällande mund.
Det liknar en kyss, o, min Frida,
i musikens välsignade stund!

Skarorna stula att vackla,
vid smattret vi sätta igång.
Standaret, likt fladdrande fackla,
det flyger från glimmande stång.

2. "Var var det, som slog mej på kinden,
som slog mej i ansiktet nyss?"
Standartofsen flög ju i vinden
och gav dig en smällande kyss.
På fanan, den ljusblåa flamman,
syns globen med polerna små.

Än kramas den häftigt tillsammans,
än åter den väldig ses stå.

Den bild, som så skynklas av vindar,
den är utav Jorden, vår mor.
Se, runt om ekvatorn sig lindar,
ett bandage med en inskrift, jag tror!

Sulorna trampas och takta
på gatan, av daggen så våt,
och stirrande ögon betrakta
vår marsch och vår skinande ståt.

3. Men strax intill Frida sig vänder
en man, det är talarn, vi se.
Nu knäpper han hop sina händer
på skämt, som han sorgsen vill be.
Han ropar: "Papiret fallerar!
Spring efter papiret herr Dahl,
för annars mett härrskap riskerar,
att inte det blir någpt tal!"

Han blinkar så listigt och skakar
i luften så lustigt sin hatt.
Från myllrande ledet då brakar
som åska ett bullrande skratt.

Bastuban blixtrar vid kröken,
och tåget går halvt i en ring
mot skogen bak diset och röken
vid trum och vid klang och vid kling.

4. Flöjtisten, så mild uti dragen,
han torkar den blänkande stock
och sticker en näsduk bak kragen
och sjasar åt flugornas flock.
Men stirrande, ängslig, en annan
triangeln så plikttroget slår
med halmhatten långt ner i pannan,
där svetten som daggpärlor står.

Nu fanbärarn nästan tycks sjunka,
sitt läder han jämkar uppå,
och trummorna dundra och dunka.
Till vår svängbro vi hunnit ändå!

Landsvägens dammskyar fara
som rökpuffar ur en kanon
och svepa vår svettiga skara
i gyllne och rykande don.

5. Bak tåget hörs fnysa och frusta
en häst; han är eldig och glad.
Han drager en vagn till vår lusta
med röd och med gul lemonad.
Buteljhalsar gnistra och tindra
av ståltråd, de stängslena små,
som frustande gulldrycker hindra
att spruta sin flod på oss två.

Och klirrandet hörs trots musiken,
fast bastuban likasom drar
ur avgrundens djupaste riken
en förfärande jättefanfar.

Titta! Vid skogskanten simmar
vår ström med sitt blänkande sken.
Den stimmar i morgonens timmar:
"Drick av mej! Jag är nykter och ren!"

b) Erinran

(Sedan de kommit upp på festplatsen, erinrar han Frida om, att de varit på detta ställe någon gång förut. Frida minnes nog.)

1. Känner Frida den platsen igen?
"Åh, jajamän, åh, jajamän,
vad jag känner den igen!"

Förr en bänk stod så murken bland skog...
"Jag minns den nog, jag minns den nog,
och jag minns, hur fågeln slog."
Där, som då fanns en ormbunksflock med daggigt spindelflor,
fladdrar tältduken festligt kring vårt glada "postkontor".
Men se, bjärken står vakande än!
"Åh, jajamän, åh, jajamän,
den har blivit som en vän!"

2. Festens gud skurit strå, brutit kvist...
"Det märkes visst! Det märkes visst!
Förr gick gräset till min vrist."
Nu Naturen fått kortklippt sitt hår.
"Ah, jag förstår! Ah, jag förstår!
De har klippt, så det förslår!"
Där blott finken i glädje slog sin drillande revelj,
dånar tuban vid fruset av en sockerdricksbutelj.
Men se, kullen är lik sig sen sist!
"Ja visst, ja visst! Ja visst, ja visst,
den har ej sin tuva mist."

3. Bäcken sinar, och mitt i dess lopp...
"En kaffekopp, en kaffekopp,
nu de låta få ett dopp."
Snart den böljan har mistat sitt blänk.
"Ja visst! Åh, tänk; Ja visst! Åh, tänk,
när vi sutto i dess stänk!"
Där, som förr stod en tall, du vet, med surr av myggor sång,
skiner väckareklockan högt uti en såpad stång.
Ruskor vaja så matt i dess topp.
"Ja, titta opp! Ja, titta opp!
Vimpeln snor kring gyllne knopp!"

4. Till Naturen ej Festen är vän...
"Åh, nänemen, åh, nänemen,
men nog _glädes_ man åt den!"
Frida yttrar sin åsikt så tryggt...
"Är håret snyggt? Är håret snyggt?
Jag tror blåsten är förryckt!"
Själv jag gärna vill tänka på de forna blomsterfält,
där bland fläktande tält de Fröjdens blåa fana ställt.
Väl, att björken posterar där än!
"Åh, jajamän, åh, jajamän,
den har blivit som en vän!"

c) I festglädjens yra

1. "Hjälp oss baxa talarstolen!
Di har ställt'en mitt i solen!"
Undan, Frida, akta kjolen!
Skynda! Här man bråttom får!
"Gustafsson! Åhi å baxa...!"
Ovanför de fanor saxa:
Glober svälla, örnar flaxa
vilt när vinden går.
Hör bara, hur det skrattar:
"Ha ha!" --- Bland flaggor, hattar,
"Rättvisans" hjul jag fattar.
Kanske lyckan rår!
Blåsten kaffedoft oss sänder,
Gustafsson på tuban vänder;
droppa blixtra en i sänder
när han kaffet slår.

2. Medan lärkan ovan klingar,
mänskan, yr, vill kasta ringar.
Så beräknande jag svingar
ringen --- den i gräset tar!
Ej så lätt att spiken hinna.
Jag ett durchslag kunnat vinna.
Fridas ögon ivrigt brinna,
när jag kastet har. ---
Skjutbanans jättar falla,
nicka, när skotten knalla
matt. Sådan villervalla!
Bort jag Frida drar.
Jag vill gå, där fiskdamm glimmar
spegelstel, och reven simmar!
Allvar, fly i festens timmar
under hornfanfar!

3. Plötsligt ses bestyrarn rusa
fram i gräset. Flaskor frusa,
puffa, kling. "Ena ljusa
satar! Drickorna de lagt
mitt i solen, så de spricka!
Åtta hela sockerdricka!"

Hemska blickar kan han skicka!
Vrede och förakt. ---
Gungan tar sats och knakar
paret på brädan skakar.
Nedanför ängsligt vakar
ansvarsfullt en vakt.
Så med Frida vill jag fara
upp igenom luften klara
mot vår Junis runda skara
moln i snövit prakt!

d) Dansbanan

1. Drilla på flöjten
och basa på bastuban! (horn)
Tiljor knaka
och stängsel skaka.
Dig närmre maka!
Jag vill ej försaka
den sprittande tavlan vid bastubans toner. (horn)
Systrar blyga
liksom sig smyga
till bröders rockslag och trogna bröst.
Blixtra bak granars rad
eskornetter klara,
blir jag i själen glad
utav skenet bara.
Frida, med blick i brand
och flammig rand på kinden,
ser, hur vart par tar land
hos biljettörn vid grinden.

Drilla påflöjten
och basa på bastuban! (horn)
Tiljor skaka,
och stängsel knaka,
och trummor braka
vid hornets röst.

2. Blek är Bestyrarn,
men skämtfull och nojsande (horn)
för han fröken.

Se, nobla kröken
på armen! Röken
står tät som i öken.
Han glider så oljig och backar så sakta. (horn)
Dolsk, han tager,
sin dam. Han drager
liksom magneten en synål gör.
Yrande, under hopp,
sadelmakarn dansar.
Halmhatt på huvudknopp,
skjortveck som ett pansar!
Detta så ystra par
från Fröjdens riken, Frida,
gör, att mitt hjärta tar
ett skutt på vänster sida!

Blek är Bestyrarn,
men skämtfull och nojsande (horn)
ut ur röken
han för sin fröken
och nobla kröken
på armen gör.

3. Dyster och sluten,
men säker och tvingande (horn)
Blomström spränger
en flock och tränger
sig fram --- han blänger
på vimplar och stänger.
Ser ut som han hölle en drunknad i famnen! (horn)
Systern bleka
med dragen veka
ej orkar neka
att följa med.
Pudding med snabba sving
löses från sin syser.
Damen går nätt omkring,
följer lätt och yster.
Konstfullt i snirklars garn
de klyva häpen skara.
Pudding, ett stockholmsbarn,
modernt kan dansa bara.

Dyster och sluten,

men säker och tvingande (horn)
Blomström spränger
en flock och tränger
sig fram. Han blänger
som var han vred.

4. Drilla på flöjten
och basa på bastuban! (horn)
Kjolar fläkta
och armar, sträckta
i höjden, fäkta!
Med ögonen släckta
nu systrarna hasas vid bastubans toner. (horn)
Näsduk flaggar,
och drickan fraggar,
där stängslet vaggar
vid polkans gång.
Frida med Talarn själv
--- städad dans! --- ses tjusa.
Tankfullt vid Nöjets älv
här jag böljor brusa.
Bländas av hornens sken
--- blixtar ut de sända. ---
Vinden tar fatt i gren
och börjar notblad vända.

Drilla på flöjten
och basa på bastuban! (horn)
Frida fläktar.
Hon visst försmäktar
Jag bjuder nektar
vid hornens sång.

e) Eftertanke

(Ett stycke från dansbanan föreläser han allvarligt för Frida om nykterhetsrörelsens mening. Under samtalets gång framtränger friska hornackord från dansbanan och falla honom ganska skärande i talet.)

1. Men dock --- blott ytan kvinnan finner!
Flaggans frans, raket som brinner!
Fiskar tanklöst termometern ur dess silvervåg.

Allvar ej hon såg.

2. Nej, allvar bakom horn och fana,
kuttrande ej vill hon ana.
Ståltråd spränges, flaskan sprutar, glädjens blåstar dra.
Så vill kvinnan ha!

3. Men frågar jag, på stigen hala,
medan hornen fjärran tala,
"Vad är sociala grunder? Meningen, jag ber?"
Frida endast ler.

4. Och dock --- man här sig sammanflockat
för att Rusets vådor lockat.
Dessa bleka bröder stannat, trofast hand i hand,
tätt vid avgrunds rand.

5. Säg, mumla icke stämmor djupa:
"Hjälp oss --- låta bli att supa!"
Konjak purpras uti tanken, doftar: "Tag du mig!"
"Nej, jag hatar dig!"

6. Å, ej så lätt att låta vara
glaset med den drycken klara!
När den tänder yrans fackla, blodet dansar rött,
livet smilar sött!

7. Men var och en, jag säger Frida,
som en gång ett rus fått lida,
vaknat dödsblek i sin soffa, som i böljor går,
allvar nog förstår!

Om kanalerna på Mars

(Populär föreläsning för Frida på en bänk en sommarafton vid Kanalen. Stoffet synes han mera ha hämtat ur Familjejournalen, mindre ur Familjeboken.)

1. I en kväll så klar, när vindar draga svala
med en ljuvlig doft, jag ej minns namnet på,
vi på bänken om de små kanaler tala,
som i Marsplanetens magra marker gå.
"Kan man säkert veta?" Nej, jag vill ej svära!
Men törhända genom grå och konstig säv,
konstiga skurna böljor konstig farkost bära
i en dager matt, som silad genom väv!

2. "Säj, krumbuktar där i vattnets spegel alen?"
Åh, det tror jag ej! Men som en fackla röd
speglar sig, jag läste i Familjjournalen,
denna jordens ljus med dov och sällsam glöd.
Vilka dofter, som i kvällens vemod blandas,
ej författar'n nämner. Jag ej spörja vill!
Men dem torde de få ganska svårt att andas.
Luften är så tung, och vinden är så still.

3. Ej jag vet, om marken där med blommor täckas,
om en Vår de ha i grönska, som hos oss,
om en Höstens lykta tändes där och släckes,
om ett snömoln yr vid bjällra och vid bloss.
Troligt är väl, att de någon glädje hava
till att tjusta le åt uti dagar grå.
Troligt är väl ock de nödgas att begrava,
nödgas sörja såsom vi vid kullar små.

4. "Fatta de med händer såsom mänskor taga?"
Lätt är fråga giva, svårt är svar att få.
Kanske de med lyktmaskögon varsamt draga,
letande varandra med små spröt och strå.
Medan Vetenskapen fåfängt söker flera
vägar för en hälsning genom luftens ström,
våra milda tankar vilja signalera,
vandra dit och blixtra utav vänskap öm.

5. Just i denna stund, när blåsten sakta fläktar
uti hattens flor --- just den minut, som går,
kanske vid kanalen där en mö försmäktar
av en kärlek, gjord av samma slag som vår.
Kanske hennes stämma tunn och sällsam ljuder,

kanske att en kyss hon får i kvällen still...
"Tror du utav samma sort som Jorden bjuder?"...
Möjligt, denna sed hör Universum till!

Frida sörjer sommaren

1. Skall Frida gråta för att Sommarn'n dött,
för att den fällde snart sin granna blomma?
Skall Sorgen färga Fridas öga rött?
Det är väl bra, att Höstens dag fått komma.

2. Den fina astrakan, jag Frida ger,
den har jag tagit utav Höstens händer,
och grann är himmelen som Frida ser,
bak almens galler liksom röda ränder.

3. Och fast nu Frida såg det bleka blad,
som sakta föll, att aldrig leva mera,
så får väl Frida ändå vara glad,
och inte sitta där och reflektera.

4. Därovan glimma stjärnor fler och fler,
som silvervita smycket ljuvt de ståta...
Skall Frida gråta, fast jag vänligt ber
och snällt och ömt, att Frida ej ska gråta!

"Havrekungens arv"

(Besök på biografen, dår den amerikanska miljonfilmen "Havrekungens arv" visas. Med stor förmåga att anpassa sig, spelar biografmusiken, på det sorgsna stället i dramat, "Åses död", för att vid den solljusa upplösningen låta höra de friska tonerna av "Kungliga Göta Livgardes paradmarsch". Att Fridas ledsagare lägger märke till dessa omständligheter, vittnar om, att han, utom Vetenskapen, även dyrkar Musiken.)

1. På biografen sitta vi, när nyss septemberkvällen
kring staden svept sitt gråa dok med regnets pärlerand.
Från skranket höres som ett sus ifrån violoncellen.
Det snyftar till, ett bänklock slår i skymningen ibland...
Nu blixtra bildens strömmar:
där stiger lorden bråd,

liksom i onda drömmar,
så mörk på dukens våd.

2. Han synes darra något grand uppå altanens stenar,
där skuggorna från trädet leva som i verklighet.
Han får ett brev, han bryter det. Förstår du vad han menar? ---
Så stirrar han emot oss ut i vrede, hård och het.
Nu vill han sig bemanna,
och sväljer i sin nöd,
och handen på hans panna,
farm fram i feberns glöd.

3. Han sliter, som i raseri han ville allt förgöra,
sitt brev i tusen bitar, flingor --- strör dem vitt omkring.
O, fagert är på duken se, hur friska vindar föra
de papperslapparna så brått på markens gång i ring.
Nu ser han på sin klocka
med hand i häftigt darr,
och rökens moln sig flocka
så vild från hans cigarr.

4. Vad är det, frågar du, min vän! Jag vill i mörkret svara,
bäst lorden ljudlöst går och går i väntan i sin park,
att brand det är i hjärtats djup, att det är kärlek bara,
fastän den kärleken är nog ovanligt vild och stark.
Bak trä'n vid vida murar
en kvinna lystet ser.
Åh, ögat, hur det lurar!
Åh, munnen, hur den ler!

5, Det är den gamla sagam om, hur kvinnan, denna veka,
förmår att trampa hjärtat ner vid sång och spel och glam.
Hon märker ej, att mannens kinder bliva dödligt bleka,
hon vet ej allvar av, förrän revolvern kommit fram!
Han hotar att sig skjuta.
(Nu blir musiken spröd.
Den är som klang av luta,
det är visst "Åses död".)

6. Ah, gråt ej! Snart är allt förbytt i ljus och toner klara.
När "Havrekungens arv" han fått, hon vet, vad han är värd.

Snart drömma de vid brasans sken, långt bort från sorg och fara,
och lyckans änglar vaka strax vid deras huvudgärd.
Se, lorden ömt sig lutar
mot blus av sidensars...
Musiken festligt slutar
med Göta gardes marsch.

Krigssyn

(Användande sig av de två franska uttryck han känner, målar han en krigsbild. Den sjuksköterska, om vilken han talar, torde i stort sett bära Fridas drag.)

1. Nyss låg jag bak en gren
och siktade, tog korn
på fienden, som flagga vid sin vall.
Bak taggtråd och bak sten
där smattrade av horn.
Men plötsligt något varm vid örat small.

2. Jag släppte mitt gevär,
och skogen hastigt vek
liksom en dimma bort utur min syn.
Jag såg en myllrig här,
så kände jag mig blek,
så blev jag kall som marken och skyn.

3. En liten franska sergeant,
som ilade förbi,
han sade på sitt milda tungomål:
--- Ni lever, inte sant?
Jag svarade: "Oui!"
men skönjde snart ej minsta föremål.

4. Jag föll i mörkrets hägn,
jag lyftes som av vind
och svävade, men vingen icke bar.
Då kände jag ett regn,
ett ljumt, uppå min kind
och vaknade i livet ännu kvar.

5. Och vid min bädd hon satt
den späda systern fin,
och hennes gråt det var, som väckt mig nyss.
En blick som mörkan natt,
en blus av fin muslin
och brosch, så allvarsam, med silverkryss.

6. Jag viskade: "Förbi!"
och såg i feberns brand
en puffig rök och röda blixtars sken.
Hon sade: "Mon ami!"
och tog min heta hand,
och strök min panna från dess lockar ren.

7. Ännu jag ser mig gå
i solig trädgårdsgång,
så sakta vid den franska vindens fläkt.
Ifrån en tät berså
jag hör en kvinnas sång.
Jag stapplar dit i randig sjukhusdräkt.

8. Då löses tungans band
och ord med kärlek i,
de falla såsom rosor från en gren.
Hon griper milt min han,
hon viskar: "Mon ami",
och stryker pannan från dess lockar ren.

Fridas neutralitetsförklaring

1. "Nej, mitt hjärta har ej val",
säger Frida.
"Nej, mitt hjärta har ej val i denna nöd!
Jag vill vara neutral",
säger Frida,
"Jag vill vara neutral intill min död."
Hon kan luta sitt huvud i handen tyst för sig
och skåda vilda scener på krigets fjärran stig:
Hopar myllra utan tal
för att strida...
Nu en by ser hon brinna ned, så röd!
"Jag vill vara neutral",

säger Frida.
"Jag vill vara neutral intill min död."

2. Med ett tidningsblad i hand
kan hon sitta,
medan brasan färgar hennes hår med gull.
Över arkets vita rand
vill hon titta,
men hon ryggar strax tillbaks, av fasa full.
O, då blixtrar en tår på en sax i korgens vrå.
"Mig kvittar allt ententen, och Hindenburg också!
Var och en har sina kval.
Varje sida
har elände med bårar och med nöd.
Jag vill vara neutral",
säger Frida.
"Jag vill vara neutral intill min död."

3. Hennes broder är en vän
av ententen.
Glad han stormade en kväll vid lampans sken:
"Nu en seger vi igen
ha i väntan!
Snart blir pulver utav Hindenburgarns ben!"
Då var sällsamt att skåda, hur Frida reste sig,
hon sken i lampans skimmer, hon såg så klart på mig:
"Tack för alla fina tal...
Dem, som lida,
kan jag ynka, tills jag av gråt blir röd!
Jag vill vara neutral",
säger Frida.
"Jag vill vara neutral intill min död."

4. Sorgen blommar i vår dal,
bästa Frida!
Sorgen blommar, och den växer stark och rik...
Även jag är neutral,
bästa Frida;
jag vill stödja vår regerings politik!
Men om trumman mig kallar en mulen morgonväkt,
må jag skynda till de andra vid blåa fanors fläkt.
Jag har intet annat val
än att strida!
Annat val har jag ej uti min nöd!

--- --- ---
"Var du bara neutral",
säger Frida,
"Var du bara neutral intill din död!"

Frida i vårstädningen

(Bland träden i Fridas faders täppa iakttager han utanför fönstren, en middagsrast på våren, hur Frida, som erhållit ledighet för vårstädning, rastlös sysslar i hemmet. --- Invärtes kärlekshymn.)

1. Något ljuvt och änglaaktigt skiner
omkring Fridas huvud, medge det!
Särskilt när bak vårens blomgardiner
kring hon går med små och lätta fjät!
Icke något språng, som slår och skallar;
fint, likt suset i en vass hon lopp.
Ändå står ej Frida, vad man kallar,
på vår samhållssteges högsta topp.

2. Hur hon i sin gärning så kan vara,
denna gärning, kall och praktiskt lagd,
Vetenskapen söka må förklara,
då jag själv står kärleksfullt försagd.
Springa kring med vattenfyllda käril,
torka prismorna kring lampans rand,
ändå bära sken av blom och fjäril,
av en våg, som glittrar vid sin strand.

3. Fönstrets vadd hon hastigt låter fara,
andas rutan klar i denna stund,
för att strax därpå med händer snara
gnida kopparkrukans matta rund.
"Karl den tolftes likfärd" alla kanter
putsar hon vid bostons glada sång.
Ljuvt nog vore för de blå drabanter,
om de kände handens mjuka gång.

4. Medan vårens blåstar glada dirra
uti takens telefontrådssträng,
byråns katt utav porslin ses stirra
tankfullt ned på Fridas spring och fläng.

Nu min ängels hand med hammarn bankar
broderiet fast vid lätta dån:
"Lägg inunder tröskeln tunga tankar
och din hatt och stav i stuguvrån". (*)

5. Ej med bitterhet om livets lotter
talar jag med kärleksrösten min,
men jag jämför Rådmans milda dotter
tryggt med Frida, så till sätt som sinn.
Sade härskaren i frack och orden:
"Tag Astrea du, min dotter fin",
flydde jag till Frida in på gården,
där hon jagar mal bakom gardin.

6. Vardags vind vid hennes ruta viner,
vardags damm står tätt i hennes fjät,
ändå något änglaaktigt skiner
omkring Fridas huvud, medge det!
Där hon syns bland spannar och bland pallar,
kungligt strålar hon vid rök och dropp.
Ändå står ej Frida, vad man kallar,
på vår samhällssteges högsta topp.

((*) I Fridas hem funnos tvenne väggklädnader, den ena med inskriptionen "Lägg hatt och stav i stuguvrån" o s v och den andra med "Vad rätt du tänkt" et c.)

"Släpp fångarne loss!"

(De passera det å en grön sluttning liggande häktet, på vars vall en fånge under bevakning klipper buskar. Frida, gripen av vårens skönhet, utbrister: "Åh, släpp loss fångarne!". Det svar han giver utgör ett vackert bevis på social ansvarskänsla.)

1a. "Släpp fångarne loss, det är vår!"
Var mänska i sin själ
i grunden vill så väl!"

Åh, aldrig jag tror, att det går

av sociala skäl,
av sociala skäl.
Men --- gärna för mig! Om jag konstapel vore,
jag öppnade. Nyckel kved på Fridas milda bud:
De komme i trav, så vilda ut de fore
och andades av luften ljum och såge vårens skrud!

2b. "Släpp fångarne loss, det är vår!
Var mänska i sin själ vill väl,
när grön Naturen står!"

3c. När natten är inne
(är Frida nu med på mitt resonemang?)
förskräckes vart sinne:
en klämtning i kyrktornet klang!
Och bort emot söder ---
se, rökpelarn stiger mot himmelens grund!
Det pyr och det glöder,
och brandkåren bullrar på stund...!

4b. "Släpp fångarne loss, det är vår!
Var mänska i sin själ vill väl,
när grön Naturen står!"

5c. Och Rådman är vaken;
vid fönstret han skakar för kylande vind.
I skenet av staken
står dottern så bleknad om kind.
En dörr börjar dundra,
ur mörkret framstörtar en svartskäggig man:
"Tag hit ett par hundra!
Nu brådskar det, gubbe, minsann!"

6b. "Släpp fångarne loss, det är vår!
Var mänska i sin själ vill väl,
när grön Naturen står!"

7c. Med fickorna fulla
av pengar han rusar mot dörren och lyss.
Han vänder: "Min pulla,

ro hit med en smällande kyss!"
Med Rådmannen ryter,
så blodet hos boven blir kallt som en is,
och luft honom tryter:
"Tag hellre min silverservis!"

8a. "Släpp fångarne loss, det är vår!"
Var mänska i sin själ
i grunden vill så väl!"
Jag tvekar, som Frida förstår,
av sociala skäl,
av sociala skäl.
Dock, gärna för mig! Om jag konstapel vore,
jag öppnade. Nyckeln kved på hennes milda bud.
Men stunden därpå jag brått från staden fore,
och mina händer tvådde jag från följderna --- vid Gud!

"Släpp fångarne loss, det är vår!
Var mänska i sin själ vill väl,
när grön Naturen står!"

Aftontankar vid Fridas ruta

(I Fridas gardin fanns en liten oval, föreställande ett alplandskap.)

1. Frida till ro sig lagt,
månen skiner
mild vid sin tysta vakt
på hennes fönsterplåt.
Ack --- som jag alltid sagt:
När fint jasminer
dofta i daggig prakt
blir vek mitt hjärtas låt.
Kunde en kärlekstakt
framför de små gardiner
gnolas av mig försagt
till spanska lutors gråt...!
Frida till ro sig lagt,
månen skiner
mild vid sin tysta vakta
på hennes fönsterplåt.

2. Älvan sin hamn har fällt.
Blusens klängen
blomma nu matt och snällt
på stolen denna stund.
Ängeln sin sko har ställt
inunder sängen.
Rosigt tapetens fält
vill hägna hennes blund.
Kanske hon skådar sällt
den friska sommarängen
medan en fågel gällt
sitt kvitter slår i lund...
Älvan sin hamn har fällt.
Blusens klängen
blomma nu matt och snällt
på stolen denna stund.

3. Hennes gardin jag fann
ljus med ränder:
Flicka med vattenspann
och alp så blå och skön.
Skådar en ståtlig man
med vita tänder;
tuppfjädern vickar grann
i jägarhatten grön.
Hunden i stramat band
sin nos mot alpen vänder.
Mannen nu ser ett grand
på flickan som i bön.
Hennes gardin jag fann
ljus med ränder:
Flicka med vattenspann
och alp så blå och skön.

4. Kvinnan vid skogens rand ---
drag så veka! ---
lyftat sin runda hand.
(Med Frida likhet rår.)
Önskar, från Sveriges land
vi flytt att leka
högt där i snön ibland
den ädla blomman står!
Här uti månens brand
--- vad tjänar till att neka! ---
glömmer jag Vardags strand

och drömmen vingar får.
Kvinnan vid skogens rand ---
drag så veka! ---
lyftat sin runda hand.
(Med Frida likhet rår.)

5. Fridas till ro sig lagt ---
månen skiner ---
anar ej vad jag sagt
i tysthet på min stråt.
Glittrande i sin prakt
de små jasminer
bakom staket stå vakt
liksom i ömt försåt.
Sakta är vindens takt,
så blitt inatt han viner;
blomflarn han hopabragt
på gatan blank och våt...
Frida till ro sig lagt ---
månen skiner ---
anar ej vad jag sagt
i tysthet på min stråt.

Fjärilen på Haga

(Under någon tid hade han varit sysselsatt med läsning om Gustaf tredjes tidevarv i en romantiserad berättelse. Följderna visade sig vid en båtförd. Frida, som genom sin broder hört oförmånligheter om den store Skalden, fäller en störande anmärkning, vilken fäster sig i hans minne.)

1. Jag minnes mycket väl en sång, jag gnolade,
då böljan spolade
med solbeglänsta stänk vår vita båt,
då udden låg i blomster och sig solade
och sken och mådde gott i sommarns ståt.
En liten sång, som gjord av vingsus svaga.
Den handlade om fjärilen på Haga.

2. Och båten gled på vattnet, klart och strömmande,
och åran, sömmande
små silveröglor, dök i böljan sval.

Jag talte mellan tonerna så drömmande
om detta glada Sjuttonhundratal.
Förlät dess flärd och karaktärer svaga
för glädjens ros, som blommade på Haga.

3. Varenda väldig bubbla, som kom flyende
blev till ett hyende,
en kudde under vattengudar små.
Men Frida, som satt rosig, lugn och syende,
å toften (men en gullgul ådring på),
hon märkte ej gestalter, som sig tvaga
liksom najaderna i sjön vid Haga.

4. Jag såg en festlig tid i tanken blånande,
av Diktern lånande
sitt leende vid hulda lutors språk.
Då säger Frida något så förvånande:
"Nog var väl _den_ diktarn ändå ekivok?"
Jag stilla log, jag ville ej beklaga,
jag endast sjöng om fjärilen på Haga.

5. Jag mig betvingade och sakta gnolade,
och böljan spolade
och gungade vår båt i sommarns vind.
Då kom en fjäril fladdrande, som solade
sig vit och skön tätt intill Fridas kind
i avsikt att förtjusa och behaga.
Han hälsade från fjärilen på Haga.

I Gustaf tredjes år

1. Njuta, bara njuta!
Njuta, utan sluta,
så var sed i Gustaf tredjes år.
Dricka, spela luta,
med raketer skjuta.
Glamm vid dans i damm från pudrat hår!
När man vaknat nyss i rosigt morgonsken, ---
vips! --- en silkesstrumpa på sitt ben!
Ned för trappan kuta,
till en krog att njuta!
Hornet klang i gatorna,

och stråken ven. (horn)

2. Kungen själv, så glader,
var all festens fader.
Jämt i kabinettet fann han på
dräkter, långa rader,
än med ess i spader,
än med knektar, röda hackor små.
Ropade på franska till sin kammarvakt:
"Kläd mig till kines i största prakt!
Fler musikparader!
Glad är landets fader!
Rappa dig! Du hörde väl,
vad jag sagt!" (horn)

3. Men ibland bak vågen
utav glädje låg en
list i denna stora diplomat.
Sändebudet såg e'n
stå där nöjd i hågen,
men på botten grodde allt hans hat.
Dörren stängdes, --- handen glittra vid hans vink ---
ensam stod han dyster med sitt smink.
Gyllne spegeln såg e'n
sträng och mörk i hågen. ---
Kupper han planerade
vid lutors klink. (horn)

4. Stadsbon under tiden
söp och stöp i siden.
Vinet störtade som regn i rött.
Alltid gick det unnan:
"Skaffa mer i tunnan!
Laga det blir riktigt starkt och sött!"
Men i skogen täck, invid den klara flod,
bryggde bonden själv en dricka god.
Som en korkskruv vriden
röken steg i friden.
Kopparkitteln puttrade
så röd som blod. (horn)

5. Njuta, bara njuta,
låta vinet spruta!

Njuta, slå på luta
dag och år!
Huru det skall sluta,
när man ej vill pruta
på sin lystnad, var och en förstår!
Synd om Gustaf tredje dock jag tycka skall.
Gott hans huvud var i alla fall.
Sol'n på slottets ruta
huld sitt guld sågs gjuta.
Rosorna, de regnade
kring tronens pall. (horn)

Bleka dödens minut

(Reflektioner sedan han sett en begravningsprocession med standar tåga förbi.)

1. Ja, du kommer till slut,
bleka Dödens minut,
då med granris min port blir prydd,
då min fönstergardin
utav blommig satin
blir på mitten ihopasydd,
då min hand har en ros i förvar,
om vars doft ingen aning jag har.
Ja, du kommer till slut,
bleka Dödens minut,
då jag står där så gömd och skydd.

2. Stärkta veck överallt.
Allting skiner så kallt.
Kandelabern, den hyrda, bär
sina ljus utan glans,
och den svartaste frans,
som fanns köpa, den finnes här.
Våta kinder sig skymma i flor
såsom rosor i dimma, jag tror...
Stärkta veck överallt.
Allting skiner så kallt
där, som Döden med lien är.

3. Under klockornas vin
in den bära terrin
på en blåmanglad duk, så ren.
Solen, blek bak gardin
slår i glaskaraffin
ned en stråle med gullguld sken.
Gamla frackar ses runt kring mitt stoft,
alla dunsta de malpappers doft.
Under klockornas vin
in de bära terrin
en glacerad, med blommor och gren.

4. Snart står kammaren kall
med sin svartklädda pall,
tom och dragig, och väldigt arm.
Något bortrivet blad
av en krans far åstad
för ett vinddrag från fönstrets karm.
Ute höras de pulsa i snön
under klockornas ängsliga dön.
Snart står kammaren kall
med sin svartklädda pall
och en bårduk på stolens karm.

5. Allt för mycket besvär...
Jag så föga begär.
Bättre varit att falla få
som ett blad faller ner,
virvlar runt och beger
sig till vila bland stoft och strå.
Daggen faller, och frosten gör vitt,
snart är bladet i smulor förspritt.
Allt för mycket besvär...
Jag så föga begär
utav klockor och sånger då.

6. Ja... Men har du en ros,
kan du lägga den hos
mig på kullen, när dock du går
vägen strax där förbi
under fåglarnas skri,
medan sommar'n, den glada, rår.
Kan min ande med dimfingrar då
vänligt vinka --- nog görer den så!

Som en fjäril, som vind
vill jag röra din kind
ibland kors och bland snäckor små.

Duvdrottningen

(Besök på cirkus Svecia, där "hela det kolossala och omtyckta jätteprogrammet" gives. Glansnumret är miss Daisy (även kallad Dassy) såsom duvdrottning på lina. Stadens unge vivör och elegante bråkmakare, Hasse Brickman (benämnd Musketören) uppträder störande.)

1. Rödklädda stalldrängar ivriga streta,
de svettas, arbeta,
ty tiden är sen.
Släpa en ståltråd och hammaren leta,
så blanka och heta
i lampornas sken.
Så blek direktören, med gnistrande ringar,
ridspöt i handen helt oroligt svingar.
Säger så värdig:
"Allt er no fertig..."
Rödklädda dränger försvinner med fart.
"Allt er no klart.
Allt er no klart."

Skynket sig klyver. I pärlor och vitt
dansar miss Dassy på rundelens mitt,
springer med benen och niger med smak
och kritar sin sko där bak.

Mild hennes hälsning till bänkraden går,
kyssar hon kastar med flygande hår.
Bastuban högt invid tälttaket grå,
den taktar så ömmande då.

2. Se hur miss Dassy, den milda, sig svingar,
så ståltråden klingar
och sänks vid ett hopp.
Prövar med foten --- en stalldräng hon tvingar
med blicken: Han bringar
mer krita dit opp.
Frida, nu dämpar sig bastuban mera!

Milda miss Dassy ska livet riskera!
Sakta hon skrider,
framåt hon glider
liksom en ängel på stråle av sol!
Fladdrande kjol!
Fladdrande kjol!

Plötsligt de öppna en gyllene bur.
Duvorna flyga så matta därur,
flaxa med vingarne, susa och slå.
Snart fåglarne fäste nå.

Dassy, den sköna, har lagt sig till ro,
vilar så vit på sin glittrande bro.
Duva i handen och duva i hår.
En duva på bröstkullen går.

3. Stalldrängen nedanför, ängsligt han vakar;
när ställningen skakar,
då skruvar han till.
Plötsligt vid taket en trumvirvel brakar,
så Frida sig makar
mig närmre intill.
Storögd miss Dassy förbidar däroppe
tills direktören hörs ropa "Na! Hoppe!"
Duvorna flaxa,
Dassy ses saxa
benen så snabbt: Hon i sågspånet står.
Flygande hår!
Flygande hår!

Dansande, trippande, hoppande tar
Dassy buketten, som vinande far.
Larm uti cirkus! En åska, som går!
Och tältduken ängsligt slår.

Fin, societeten åt ljuvhetens bild
klappar, och Rådmannen småler så mild,
men fabrikörens förvildade son,
han skriker: "Nu spricker trikån!"

4. Frida, ej vredgas, ej händerna knyta,
ej gläden förbyta
mot sogernas hamn!
Bildningen ofta är endast en yta,
det må ej förtryta.
Jag nämner ej namn...
Synen, den milda, förblir i vårt minne,
sköna miss Dassy skall stanna därinne.
Blid får den ljuva
smeka sin duva.
Titta! En pajas, i sågspånet sprang:
"Si maj en gang!
Si maj en gang!"

Bastuban takta den valsen, så öm,
Frida ser Duvornas drottning i dröm.
Pajasens språng ibland sågspån, som yr,
ej hennes öga bryr.

Rödklädda drängarne inrusa snart,
framrulla blommiga mattor med fart.
Blixtrande vändes, vid muller och dön,
bastuban, väldig och skön.

F. S. F. Brödratoner på Societetens sommarfest

(Efter sammanslagningen framträdde kören för första gången på Societetens stora sommarfest, anordnad till förmån för skytteföreningen. Därvid uppfördes 'Vårt land' enligt stadens press "med gott tillvaratagande av samtliga röstresurser och nobelt utnyttjande av nyanseringseffekterna". Vid detta tillfälle tändes hans åtrå att få ställa sig under sångarfanan.)

1. ("Vårt land, vårt land...")

Laga, Frida säkert ser dem!
Böj den kvisten undan strax!
Ledarn hastigt tecken ger dem.
Basen ryter blek som vax.
Från en grav han ljudet hämtar.
Ovan kragens långa rand
skymter, när hans stämma klämtar,

adamsäpplet blekt ibland.

2. ("Vårt land, vårt land...")

Under gullregnträdets klasar
står tenoren trind och skär.
Fin hans vita halsduk frasar.
En korall till mun han bär
under gullmustaschens slöja.
Nu den blir en purpurprick!
Läckra kvar hans toner dröja
ännu några ögonblick.

3. ("Vi älskar vå...")

Societeten under tiden
bakom skyttars leder står,
klädd i sammet och i siden
än till Höst och än till Vår.
Rådmans dotter, mild Astrea,
slantar bär kring hår och hand.
Klädd är hon som Moder Svea,
säljer lyckobrev ibland.

4. ("Vårt land, vårt land...")

Frida! Bortom sångarbrösten,
som sig häva, sänka så,
glimmar denna ögontröstlen
vår kanal med båtar på.
Upp- och nedpåvända segel
darra skönt med ring och rand
uti sommarns vattenspegel,
klarblå spånd från strand till strand!

5. ("Vårt land, vårt land...")

Gröna trän i molnig klunga
susa över folkets här.
Röda parasoller gunga
under gren, som blommor bär. ---
Ledarn knäar --- upp han rusar:
"Schy", han väser, sträcker hand...
Trotsigt, vilt från kören brusar
slutet på "Vårt land, vårt land".

Basens sorg

(Nu medlem av kören, gör han bekantskap med bland andra kvartettens främsta andrabas, snickaren Alfred Malmlund, en stilla och tålig man med ledsamma familjeförhållanden, men härlig stämma.)

1. Våran bas så grant kan sjunga,
som en klocka stämman slår.
Glömmer hemmets sorger tunga,
när i kårens krets han står.
Glömmer svarven, som han jämt får trampa,
trampa, stampa,
under snäsor genom mulna år.
Blek han blickar upp mot salens lampa,
svalget öppnas, adamsäpplet går.

(Solo) "Lilla fågel, sjung i linden!"

(Kör) "Sjung i linden, sjung i linden!"

(Solo) "Lilla fågel, sjung ur bräddfyllt bröst...!"

Ljuvt tenoren mjukt som sommarvinden,
toner smältande till basens tröst.

2. Ofta, Frida, stunden före
en konsert, bland spån han står,
lämnar frun sitt sista öre,

där hon slamrar, vild och svår.
Med kastrull'n i han hon börjar banna:
"Hemma stanna
får jag jämt, när 'herrn' på fester går!"
Tålig basen rynkar knölig panna,
sorgens bild i frack och lurvigt hår.

(Solo) "Ro och stillhet nu sig sänker"

(Kör) "Ro sig sänker! Ro sig sänker!"

(Solo) "Stillhet över slott och koja rår..."

Vår tenor med rösten ljus, som blänker,
stänker balsam milt i basens sår.

3. Rev gardinen nyss i trasor,
stämjärn hon i golvet slog!
Snickarn, van vid hemmets fasor,
mild, med nubb i munnen, log.
"Ge' dej ut å ödsla flera pengar!
Alla drängar
sjunger i den kör'n, det vet jag nog!"
Buller, muller, vita ögonblängar!
Basen stilla fracken på sig drog.

(Solo) "Sköna syner för mitt öga..."

(Kör) "Sköna syner! Sköna syner!"

(Solo) "Sköna syner för mitt öga stå."

Vår tenor vill basen kungligt löna:
Smäktande och ömt hans toner gå.

4. Värst var det på "Sångardagen",
hon vid dörren stod på vakt,
medan salen, genomdragen
utav flagor, sken av prakt.
Väste upp till Ledarn, med sin pipa:
"Jag ska knipa,
eran bas, den fina herr'n, där står!"
Ledarn häftigt pinnen syntes gripa,
luften klöv: En klang mot taket går!

(Solo) "Fridens ängel stilla skrider..."

(Kör) "Fridens ängel stilla skrider."

(Solo) "Står med öppen famn vid Kvällens dörr..."

Ljuvt tenor'n, för våran bas som lider,
sjunger tröstande som aldrig förr!

Aftonsamkväm i F. S. F. Brödratoner

(Efter Sångardagen, med särsklit inbjudna gäster. Man lägge här märke till, hur tenoren Gyllberg vill avlägsna sig, då kvartetten skall sjunga sitt bästa nummer, "Sov, hulda ros, i ro".)

1. ("Sång-a-re!")

Små glasen de ställa.
Nu dörrar börja smälla,
och basar bullra barska
i rummet strax invid.
Och tonerna svälla ---
tenorerna, så gälla
sig kråma och sig harska
och lämna bordens frid.
Och Ledarn ses taga
åt västen för att draga

ur den sin silverpipa, med ljud av fågelkvid.

2. ("Sång-a-re!")

Det ljudet, det svaga,
som så kan sammandraga
en sångens storm, o Frida,
lik dånet av en strid.
Ännu det surrar
och sorlar och murrar.
Vid fönstret står tvenne:
"Säg inget om henne!"
"Min broder förstår mig...
låt bli att förgå dig..."
"Förgå mig! Vem är som förgå sig, månntro?"

("Sång-a-re!")

"Skynda sig, Vera,
kom hit och servera!
Små usla parfymflaskor!
Vi vill ha flera...!"
Men blek andra basen
bland glittrande glasen
går ensam --- en vålnad i Fröjdernas bo.

3. ("Sång-a-re!")

Sig skallet förvärrar:
"Till samling, mina herrar,
så att vi få begynna:
'Sov, hulda ros, i ro!'"
Rökmolnen flagga
och simma och vagga
kring stärkveck i båga
och kinder, som låga.
"Ett glas kan vi hinna..."
"Åh, Vera! O, kvinna!"
"Nej släpp mig! Jag ropar!" Hon skrattande flyr.

("Sång-a-re!")

"Allt var för galet.
Di slök kapitalet.
Jag sålde i tid, fast
jag tveka i valet..."
Men prövande stilla
tenorerna drilla
bak sorlet och bullret och röken, som pyr.

4. ("Sång-a-re!")

Sig skallet förvärrar:
"Till samling, mina herrar,
så att vi få begynna:
'Sov, hulda ros, i ro!'"
Ledarn sig vänder,
med skälvande händer
han makar sin skara:
"Nå, Gyllberg?" --- "Kan vara!"
Tenoren försvinner,
till tröskeln han hinner
och gnolar så retsamt, när hastigt han går.

("Sång-a-re!")

"Stött har han blivit...
Vem är det som drivit
med Gyllberg, och skojat
och gliringar givit...?"
Och ledarn får buga
för Gyllberg och truga.
Snart hyllad tenoren bland sångarna står.

5. ("Sång-a-re!")

Strax samlade alla!
Vårt sort har slutat svalla,

och gästerna se stilla
mot kör'n, som står i ro.
Och ledarn hörs tralla
ett sakta "Lalla, lalla".
Det cisset kan förvilla.
Den takten är ej god!
Hans pipa den kvider
och bådar brus omsider.
Nu blixtrande med pinnen han slår en bågig bro.

("Sång-a-re!")

Tenorerna nynna,
och basarna begynna.
Snart hela kören brusar: "Sov, hulda ros, i ro!"

Uppror i kören

(Tvedräkten inom Brödratoner, vilken kör på sitt standar låtit brodera en brodershand, som griper en annan, slår ut i full låga. Hans uppfattning om sångens enande betydelse tager sig de vackraste uttryck.)

1. Propra kör!
Vem kan ana! Vem kan väl ana
oron stör,
fläktar vild uti din fana,
där en Broders han sig rör!
Ingen tror, ingen tänker,
djävulen blänker
med ett grin
just när friden likasom skänker
stjärnors sken åt melodin.
Bakom stärkveck stela
vredgade böljor svalla.
Ljusblåa ögon skela,
rosiga munnar tralla;
kören låtsas vänskap, sluten tätt,
trillar, drillar stilla, ljuvt och lätt!
Ingen kan ana, basen rullar så vred i grunden,
ingen kan ana, tenoren har bitter smak i munden,
fastän han skriker: "Glad såsom fågeln i morgonstunden."

Propra kör!
Vem kan ana, vem kan väl ana
oron stör,
fläktar vild uti din fana,
där en Broders hand sig rör!

2. Folket lyss,
folket tjusas, folket begrundar...
Som till kyss,
mild tenorens mun sig rundar,
fast jag vet, den svor helt nyss.
Ledar'ns hand pinnen nappar:
luften han klappar,
ringar slår.
Men ibland han takterna tappar,
vredgat sprtar stritt hans hår.
Nyss i sal'n det kackla:
"Blindpipor kan vi slippa!"
"Du vill ha kör'n att vackla...!"
Röd sågs tenoren trippa:
"Hut! Jag bildar kör på annat håll!"
"Bilda du! Och drag för fan i våll!"
Ord utav kärlek ljusa nödgas i sång man stamma.
Nog hörs tenoren susa: "Kärlek, oh tänd din flamma",
fastän han ryta ville: "Må djävulen dig anamma!"
Folket lyss,
folket tjusas, folket begrundar...
Som till kyss,
mild tenorens mun sig rundar,
fast jag vet, den svor helt nyss.

3. Sångens brus
sakta domnat. Tystnad orkanen,
stumt vårt sus.
Dörren stängd. På våta planen
grälar kör'n i kvällens ljus.
Ledar'n står blek om kinden,
--- kappan i vinden
slår och far ---
ropar till tenoren vid grinden:
"Tisdag, fem, vi övning har!"
Denne gnolar bara,
gällt han en gullton rullar:
"Öva din hesa skara
tuppar! Men andra bullar

blir det strax, när kören klyvs itu!"
"Inte ska du gnälla, skälla nu!"
Andre tenor'n, som står och röker på husets trappa,
börjar på hån att hurra smått och i händ'r'en klappa,
ropar: "Ja, krusa Gyllberg, han är ju Carusos pappa!"
Sångens brus
sakta domnat. Tystnad orkanen,
stumt vårt sus.
Dörren stängd. På våta planen
grälar kör'n i kvällens ljus.

4. Propra kör!
Jag vill lova, jag vill bedyra ---
löftet hör:
Allt till gott jag söker styra,
medan orons våg sig rör.
"Vackra sky" må vi sjunga
utan den tunga
vreden dov.
Blixtar, som i ögonen ljunga,
släckas snart i Sångens hov.
Trampar mig tenoren,
vill jag ett handslag bjuda.
Dundrar emot mig, svor en
bas, skall min stämma ljuda:
"Trogna ädla broder, än en gång
minns, att hjärtats nyckel heter sång!"
Snart skola ondskans andar vika på alla kanter,
enigt få åter susa, brusa kring berg och branter
"Dåne som åskan, bröder" och "Muntraste musikanter".
Propra kör!
Jag vill lova, jag vill bedyra ---
löftet hör:
Allt till gott jag söker styra,
medan orons våg sig rör.

Beskrivning över Näckens rosor och vattnet

(Vid båtfärd en afton.)

1. Gör en kikare av handen, Frida,
skåda Näckens rosor i vår vik!

Gungande, de sida invid sida
lyssna till sin faders harpmusik.
Näcken är en myt, men böljans röst
är en sanning till vårt hjärtas tröst.
Om dess skönhet inga lärda strida,
vågens visa är på känsla rik...
Gör en kikare av handen, Frida,
skåda Näckens rosor i vår vik!

2. Vill en Näckens ros man söka fånga,
märkes nog hur den tillbaka dras,
liksom snålt, av starka händer många,
dolda under vattnets spegelglas.
Sorlar ej var våg, ur slummern väckt:
"Ryck ej blomman från min blåa dräkt"...

(Fantasin kan måla dikter långa,
medan båten går med sakta fras!)
Vill en Näckens ros man söka fånga,
märkes nog hur den tillbaka dras.

3. Vattnet ville jag beskriva även,
ofta jag det djupt studera tänkt.
Stundom grånar denna blåa väven,
stundom stjärnor i dess sömmar blänkt.
Liksom svarta korn strös ut ibland,
skrynklor virvlas utav vindens hand,
plötsligt mörknar ytan, så att säven
bländgul ter sig, utav sol bestränkt.
Vattnet ville jag beskriva även,
ofta jag det djupt studera tänkt.

4. Mest jag älskar trotsig våg, som krusar
stolt sitt hår och hög mot stranden går.
Blanka vattnet Frida mera tjusar,
där det lugnt kring Näckens rosor står
med en aftonsky i spegelns ring.
Kvinna vek! Jag tadlar ingenting!
Lugna bröst må ej ha våg, som brusar.
Orons sinne, orons våg förstår...
Mest jag älskar trotsig våg, som krusar
stolt sitt hår och hög mot stranden går.

5. Men --- alltunder det jag talar, glida
vi vid årans slag mot stilla vik,
där de gunga, sida invid sida,
Näckens rosor små vid svag musik.
Skymnings flor fördunklar sikten snart.
Solens röda äpple föll med fart,
böljor synas friska, mera strida...
Se, den fagra bild, en saga lik! ---
Gör en kikare av handen, Frida,
skåda Näckens rosor i vår vik!

På Richelieus tid

(Efter läsningen av "De tre musketörerna".)

1. På Richelieus tid var en fallgrop som noll,
och en dolk liksom en leksak, ser Frida,
och musketörens kappa bar blodbestänkt fåll,
som fladdrade kring glimmande slida.
I cellen, där stod munken och bakade sitt gift.
Den fina sammetsmattan var vägen till en grift.
En man, som buga vackert och var mjuk och timid,
det var Djävulen på Richelieus tid.

2. Och lyste jasmin under mångloben klar,
tycktes själva friden sträcka ut handen,
den friden mörka sorger i mantelen bar,
den tystna'n dolde rovet och branden.
Nu börja blommor regna. Se, bak jasminens topp
en jesuit sig smyger på trädgårdsstegen opp!
Om månen i en dolk begynner blixtra därvid,
det är ingenting för Richelieus tid!

3. Baronen, han blänker och bugar sig grant
framför Richelieu, som gnider sin haka:
"Berätta, herr baron! Är det sant, är det sant?"
Han stirrar i kami'n, som hörs spraka,
och rör liksom i tankar en knapp i sin tapet:
Baronen sjönk i golvet! Varthän? Åh, ingen vet!
"Vart tog baronen vägen", väste Richelieu blid,

och smög in uti salongernas frid.

4. En röd bigarrå ibland lövverket sken
med sin imma, fin och frostig, på kinden,
och späd grevinna bröt den från darrande gren,
fast bladen viska varning i vinden.
På gröna trädgårdsbänken, där bleknade hon av.
Snart klämtar klosterklockande i sorg vid hennes grav...
Den röda bigarråen, djupt i trädgårdens frid,
den var Döden uppå Richelieus tid.

5. Han ropade korpen, som flaxar på stig,
att de dolda ränker strax rapportera.
Han värvade en våg för att lyssna åt sig,
han manade ett träd: "spionera!"
Han Kärlek hade städslat som tjänare och sagt:
"Hav dolken i beredskap, stå troget på din vakt!"
Och Kärleken -- den bugade så mjuk och timid
och blev Djävulen på Richelieus tid.

Duellen i Bolognareskogen

(Efter läsandet av en roman med franskt motiv ikläder han sig vid samtal med Frida en fransk förförares skepnad och råkar i duell, vilket dock slutar godartat. Frida lyss med intresse

1. Vore jag en fransman, Frida:
kvick i skick och hand i sida!
Kläderna fladdra så fina,
snövita linningar skina!
Under skäggets svarta flockar
munnen röd och lysten lockar,
tandraden blixtrar och skymtar vid tjusande smil.
Blicken från ögat, den stack som en glödande pil.
Håret: ett mörker, som böljar för vindarnas il.
Vore det afton, med blänkande naglar jag grepe min käpp,
ystert en visa kom flygande över min spetsade läpp.
Bort ifrån staden med surr och kaféer jag längtande drog.
Mångloben sken.
Fågeln på gren
kvittrande kvad i den ljumma Bolognareskog.

Där i en glänta
ljuv ses hon vänta,
den svekfulla franska frun. Ah, så hult hon log!

Vore jag en fransman, Frida,
kvick jag gick, med hand i sida.
Under min väst världens varmaste hjärta slog.

2. Fastän det var sent på natten,
syntes nog på dammens vatten
svanarnas skepnader simma,
frasande vågringar glimma.
Stum den franska frun vill luta
sig emot mitt bröst och njuta.
Endast en suck denna heliga tystnaden stör.
Plötsligt en knäpp av en kvist bakom bänken jag hör.
Smattrande ropar en stämma: "Jag ser er, monsieur!"
Båda vi upprusa, svanarna flaxa i sträck på sin våg.
Bakom, med gnistrande ögon, en man ibland buskarna låg.
Varje sekund är en oro, som sticker i hjärta och håg.
Svekfulla frun,
vit som ett dun,
dånad sig sträcker i susande gräsenas våg.
Mannen bak trä'na
dammar av knäna,
reser sig, skälver i rösten: "Min maka jag såg!"

Fastän det var sent på natten
tog jag artigt av mig hatten,
räckte visitkort, som innerst i plånboken låg.

3. Timmarna som blixtar glida.
Nu är jag beredd att strida.
Dagen därpå sekundanter
samlas från alla de kanter!
Höstens gula blader dansa,
skogens våta stigar fransa,
dansa sin sorgliga ringdans i visslande lund.
Svartklädda herrar stå samlade nu i en rund.
En tager klockan och säger: "En enda sekund...!"
Mäter med benen en sträcka och räknar så sakta för sig:
"Fjorton och femton och sexton" --- det prasslar så ödsligt på stig.
Plötsligt i handen jag känner så tung och så isande kall

svarta pistol'n,
svarta pistol'n!
(Människans hjärta är rörligt i dylika fall!)
Oron blir värre.
"Färdigt, min herre!"
Frida, minuten är inne: en skakande knall!

Själv jag sköt ett skott i marken.
Fienden, han sköt i barken.
Ingen nänns döda, trots känslornas fräsande svall.

4. Nu den bleka solens bränder
målar uppå träden ränder.
Jag och min fiende råkas,
ädelt och artigt vi språkas:
"EJ monsieur vet av förfäran..."
"Ah, man vill väl värja äran!"
Milt vi förlikas, när skymningen blåfärgad rår.
En sekundant med så likgiltigt ansikte står,
rensar pistoler och nytraste visslingar slår.
Kall blir i skogen att känna den susande höstvindens bris.
Där mellan träden vi skymta i fjärran det glada Paris.
Trygga tillsammans vi vandra i skuggan bland prasslande blad.
Ej någon nöd!
Ingen är död!
Snart uti surret vi gå vid palatsernas rad.
Strax vi i gamman
sitta tillsamman.
Den svekfulla frun har sig ångrat i tårarnas bad. ---

Vore jag en fransman, Frida,
kvick jag gick, med hand i sida.
Lekte med hjärtan och död såsom vinden med blad!

Svartsjukans demon

(Vid en offentligt tillställning har vivören Hasse Brickman, "musketören", hjälpt Frida på med en kappa. Frida fällde sedan något yttrande om att "han förefaller bra rar i alla fall". Detta grodde länge uti honom innan explosionen en eftermiddag inträffade i Fridas bostad. Det otäcka hånskrattet han uppsände var icke hans eget, utan troligen hämtat ur någon bok.)

1. "Säg, varför mumlar du ständigt
och suckar så eländigt?"

Åh, ingenting för fröken att taga sig illa vid!
Hon säkert gladare sällskap får om någon liten tid,
och mera elegans vid sin sida!
Haha!
Jag skrattar så sardoniskt åt Frida.
Haha!

Men kunde jag en lättnad åt henne bereda,
jag gärna gick och grumlade vår lilla klara vik.
Det bubblade ett ögonblick, snart blev det lugn och reda
bland vågorna, som frasade en sakta gravmusik.
Ej böljan mer sig väldig bröt.
En halmhatt på det blanka flöt.
På strandens sten
ett litet brev man hitta se'n
när några dagar farit:
"Hav tack för vad som varit!"

2. "Så hemskt du börjar att skämta!
Jag får visst min syster hämta...!"

Åh, kalla det ej hemskt, vad jag talade stilla nyss.
En kvinna tröstande gåvan får i form utav en kyss.
En gentleman nog gärna sig lånar.
Haha!
Jag skrattar så sardoniskt och hånar.
Haha!

Men medan hopen ropar förvirrad och draggar,
och snipors ränder virvla uti vattenbrynet grå,
en kvinna --- nämner inga namn! --- får känna ångerns taggar,
men blott en stund, ty utanför en gentleman ses gå.
Men när _min_ han, så blek, är fast
i sävens rot --- en rosenkvast
får _kvinnans_ hand!
Hon griper den vid rodnads brand.
Kring mig, som ej kan tänka,

små glada löjor blänka.

3. "Jag trycker fingret i örat,
så jag ej mera kan höra't!"

För all den del! Men lämna den ringaste springa kvar,
så hon får lyss till det glada sus, som gravens tårpil har.
Ej _kärlek_ nämns på stenen med bården.
Haha!
Ty "sångarbröder uppreste vården".
Haha!

Det är en plats, så stilla, där blänkande grönskan
hörs rassla kallt i höstetid, när bladet brandgult far.
Den lilla finken ovanför har länge närt en önskan
att svinga sig till Nilens land, där han en älskling har,
men kvittrar: "Jag vill bo hos dig
en liten tid. Så bitterlig
du grovs i mull.
I mull, i mull för kärleks skull...
Men sov i jorden bara,
nu finnes ingen fara!"

4. "Och detta blott för att kappan
han häktade på sig i trappan!"

Jag ej så noga känner allt, vad han gjort och gör,
men gratulerar min fröken till en ståtlig "musketör"!
Jag henne ser i brudslöjan skrida.
Haha!
Jag skrattar så sardoniskt åt Frida.
Haha!

-- -- --

Åh, gråt ej... Kan jag Frida en glädje bereda,
jag gärna räcker handen till försoning än en gång...
Jag fyller hennes blåa vas med rostigt grön reseda,

jag lyss till "Rosens doft" i kväll vid vandring, ljuv och lång.
Glöm Dödens alltför hemska bild,
jag målade av vrede vild!
Göm pärlor små!
De trilla tätt ur skrinen blå...
Ah, de så salta smaka...
Jag tager _allt_ tillbaka!

Tröst i naturen

(Frida har under lördagens brådska på kontoret erhållit en skarp förebråelse, enligt hennes försäkran orättvis. Bitterheten efter denna händelse kvarstår på söndagsförmiddagen. "En annan tänker och gör så gott en kan", sade Frida. Då hon envisas att ej vilja tala om annat, utbrister han efter en kort ordväxling:)

1. Vet Frida vad!
Jag kan ej diskutera
bland gröna blad,
när mild vår sommar ler.
Jag vilar glad,
jag vill mig intressera
i solens bad
för fägringen, jag ser.
En mångfald väna flikar
av äng så mild,
av skog med gran och björk.
Hör forsen, skild
från oss av grönt, predikar
och mässar vild
med stämma dov och mörk!

2. Ej ölvagn kör,
ej bondens mjölkskjuts klingar,
ej visslan stör,
från vår fabrik, så röd.
Jag hör, jag hör,
hur ovan oss sig svingar
en fågelkör
i blåst och solskens glöd.
Konstapelns fot
ej trampar här bland gräsen;
vid fredad rot
går myran kry och glad.

Glöm Vardags hot,
glöm bort dess gråa väsen!
Tag hälsning mot
från klara böljors rad!

3. Förgät ej så
de ord, hon själv broderat,
när sorger slå
på orättvisans jord.
De orden små,
jag ofta observerat
på lärften grå
strax ovan fönstrets bord.
Av rosor stänkt
ett tänkspråk ljusblått färgas,
med blad behängt
det talar hjärtat till:
"Vad rätt du tänkt
kan ej av tiden härjas.
Var rätt du tänkt,
vad du i kärlek vill!"

4. Se, scener små,
som i Naturen spelas!
Se, moln, som gå
på himlen av och an,
sig sammanslå,
att åter lätt fördelas,
så sten och strå
få sol, som nyss försvann!
Bland gröna blad
man ej bör diskutera.
I solens bad
nog domnar smärtans string.
Vet Frida vad!
Jag vill mig intressera
i högsta grad
för glädjen runt omkring.